

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023**History (Optional) Paper-IV****HISO4: History of India (1757-1857)****Day and Date: Thursday, 07/12/2023****Total Marks: 60****Time: 11.00 AM To 1.00 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Dual Government System in India was Implemented by .....
A) Lord Cornwallis B) William Bentinck C) Robert Clive D) lord Canning
- 2 Treaty of Vasai was Signed by the British with.....
A) Madhavrao Peshwa B) Bajirao II C) Ragunathrao Peshwa D) Nana Saheb Peshwa
- 3 Satara Provision was annexed by ...
A) Lord Dalhousie B) Robert Clive C) Lord Wellesley D) Warren Hastings .
- 4 First Railway in India Introduced by.....
A) Robert Clive B) Lord Wellesley C) Lord Dalhousie D) Warren Hastings
- 5 ..... Was the French Governor during the first Carnatic war
A) Warren Hastings B) Dupleix C) Cummins D) Alphonso de Albuquerque
- 6 Ryotwari system in Madras province was introduced by...
A) Thomas Munro B) John Shore C) Lord Cornwallis D) Holt Mackenzie
- 7 ..... system is also known as 'Zamindari' or 'Malguzari'
A) Ryotwari system B) Mahalwari system D) None Of These
- 8 Our economy is like a sponge which was dipped in the Ganga river and squeezed out in Thames river this quote used by----
A) William Digby B) Rameshchandra Dutt C) John Sullivan D) Dadabhai Naoroji
- 9 British loot compared with Muhammad Ghazni's 17th Invasion by .....
A) Dadabhai Naoroji B) Ramakrishna Vishwanath C) Bhau Mahajan D) Gopal Hari Deshmukh
- 10 A committee was appointed under the chairmanship of ----- to determine the permanent settlement system
A) John Shore B) John Malcolm C) Salisbury D) Lord Mountbatten
- 11 The tribal kings of Dalbhum, Kelpal, Dholka and Virbhumi revolted in the year .....
A) 1767 B) 1768 C) 1769 D) 1770
- 12 Santhala (Tribal Community) held a meeting at.....
A) Bhaganidhi B) Nagpur C) Assam D) Khandesh

- 13 Lord Cornwallis is credited for ..... system
A)Army B) Post Office C) Police D) Economic
- 14 The First Hutatma of the Revolt 1857 was .....
- A)Mangal Pandey B) Bhagat Singh C)Kuwarsing D)Tatya Tope
- 15 In Sahyadri region of Maharashtra .....community of tribe is lived
A)Rampa B)Munda C)Katkari D)Chuar

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Anglo-Sikh Relations
- 2 Career of Warren Hastings
- 3 Drain of Wealth Theory
- 4 Uprising of Santhals

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Write information about the career of Lord Cornwallis
- 2 Explain the effects of British revenue system.
- 3 Explain the causes of Tribal revolts
- 4 Describe the uprising (Revolt) of Ramoshi

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Give Information about Subsidiary alliance and explain the merits and Demerits of Subsidiary alliance
- 2 Discuss the concept “drain of Wealth in detail.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतात दुहेरी राज्यव्यवस्था.....याने राबविली
अ) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ब) विल्यम बेंटीक क) रॉबर्ट क्लार्क ड) लॉर्ड कॅनिंग
- 2 वसईचा तह इंग्रजांनी.....यांच्याशी केला
अ)माधवराव पेशवे ब) बाजीराव दुसरा क) रघुनाथराव पेशवा ड) नानासाहेब पेशवा
- 3 सातारचे राज्य.....याने खालसा केले.
अ)लॉर्ड डलहौसी ब) रॉबर्ट क्लार्क क) लॉर्ड वेलस्ली ड) वॉरन हेस्टिंग्ज
- 4 .....याने भारतात पहिली रेल्वे सुरु केली
अ)रॉबर्ट क्लार्क ब) लॉर्ड वेलस्ली क)लॉर्ड डलहौसी ड)हेस्टिंग्ज
- 5 पहिल्या कर्नाटक युद्धावेळी .....हा फ्रेंच गवर्नर होता
अ)वॉरन हेस्टिंग्ज ब)डूप्ले क)कमिन्स ड)अल्फान्सो द अल्बुकुर्क
- 6 मद्रास इलाख्यात रयतवारी पद्धत.....याने सुरु केली.
अ) थॉमस मत्रो ब) जॉन शोअर क) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ड) होल्ट मॅकेन्जी

- 7 .....या पद्धतीला 'जमीनदारी' किंवा 'मालगुजारी' असेही म्हणतात
 अ)रयतवारी पद्धत ब) महालवारी पद्धत क) कायमधारा पद्धत ड) यांपैकी नाही
- 8 “आमची अर्थव्यवस्था ही एखाद्या स्पंजाप्रमाणे आहे. हा स्पंज गंगा नदीत बुडविला जातो आणि थेम्स नदीत पिळून रिकामा केला जातो' हे उद्गार.....यांचे आहेत.
 अ)विल्यम डिग्गी ब) रमेशचंद्र दत्त क) जॉन सुलिव्हान ड) दादाभाई नौरोजी
- 9 ब्रिटीश लुटीची तुलना मुहमद गझनीच्या १७ स्वारी बरोबर .....यांनी केली
 अ)दादाभाई नौरोजी ब) रामकृष्ण विश्वनाथ क) भाऊ महाजन ड) गोपाळ हरि देशमुख
- 10 कायमधारा पद्धत ठरवण्यासाठी .....यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नियुक्ती केली होती. अ)जॉन शोअर ब)जॉन माल्कम क)सॅलीसबरी ड) लॉर्ड माऊंटबॅटन
- 11 दलभूम, केलपाल, ढोलका व वीरभूम या आदिवासी राजांनी... साली उठाव केला.
 अ)१७६७ ब) १७६८ क) १७६९ ड) १७७०
- 12 संथाळानी (आदिवासी जमात)..... येथे सभा आयोजित केली होती.
 अ)भागनिधी ब) नागपूर क) आसाम ड) खानदेश
- 13 लॉर्ड कॉर्नवॉलिस याला.... . व्यवस्थेचे श्रेय दिले जाते.
 अ)लष्कर ब) पोस्ट ऑफिस क) पोलीस ड) आर्थिक
- 14 १८५७.च्या उठावातील पहिला हुतात्मा... .. हा होय
 अ) मंगल पांडे ब) भगतसिंग क) कुवरसिंह ड) तात्या टोपे
- 15 महाराष्ट्राच्या सह्याद्री विभागात .....या जमातीचे आदिवासी राहतात
 अ)रम्पा ब) मुंडा क)कातकरी ड) चुआर

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 इंग्रज- शीख संबंध
- 2 वॉरन हेस्टिंग्जची कारकीर्द
- 3 संपत्ती निस्सारण सिद्धांत
- 4 संथाळांचा उठाव

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 लॉर्ड कॉर्नवॉलिसच्या कारकिर्दी विषयी थोडक्यात माहिती लिहा
- 2 ब्रिटीशकालीन महसूल व्यवस्थेचे परिणाम स्पष्ट करा .
- 3 आदिवासींच्या उठावाची कारणे स्पष्ट करा
- 4 रामोशांच्या उठावाचे वर्णन करा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 तैनाती फौज पद्धती विषयी माहिती द्या आणि या पद्धतीचे गुणदोष स्पष्ट करा
- 2 आर्थिक निस्सारणा बाबत सविस्तर चर्चा करा .

*****

Model Answer Paper

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

History (Optional) Paper-IV

HISO4: History of India (1757-1857)

Day and Date: Thursday, 07/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

1 भारतात दुहेरी राज्यव्यवस्था.....याने राबविली

अ) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ब) विल्यम बेंटीक क) रॉबर्ट क्लार्क ड) लॉर्ड कॅनिंग

Option 3

2 वसईचा तह इंग्रजांनी.....यांच्याशी केला

अ)माधवराव पेशवे ब) बाजीराव दुसरा क) रघुनाथराव पेशवा ड) नानासाहेब पेशवा

Option 2

3 सातारचे राज्य.....याने खालसा केले.

अ)लॉर्ड डलहौसी ब) रॉबर्ट क्लार्क क) लॉर्ड वेलस्ली ड) वॉरन हेस्टिंग्ज

Option 1

4 .....याने भारतात पहिली रेल्वे सुरु केली

अ)रॉबर्ट क्लार्क ब) लॉर्ड वेलस्ली क)लॉर्ड डलहौसी ड)हेस्टिंग्ज

Option 3

5 पहिल्या कर्नाटक युद्धावेळी .....हा फ्रेंच गवर्नर होता

अ)वॉरन हेस्टिंग्ज ब)डूप्ले क)कमिन्स ड)अल्फान्सो द अल्बुकुर्क

Option 2

6 मद्रास इलाख्यात रयतवारी पद्धत.....याने सुरु केली.

अ) थॉमस मन्नो ब) जॉन शोअर क) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ड) होल्ट मॅकेन्जी

Option 1

7 .....या पद्धतीला 'जमीनदारी' किंवा 'मालगुजारी' असेही म्हणतात

अ)रयतवारी पद्धत ब) महालवारी पद्धत क) कायमधारा पद्धत ड) यांपैकी नाही

Option 3

8 "आमची अर्थव्यवस्था ही एखाद्या स्पंजाप्रमाणे आहे. हा स्पंज गंगा नदीत बुडविला जातो आणि थेम्स नदीत पिळून रिकामा केला जातो' हे उद्गार.....यांचे आहेत.

अ)विल्यम डिग्गी ब) रमेशचंद्र दत्त क) जॉन सुलिव्हान ड) दादाभाई नौरोजी

Option 3

9 ब्रिटीश लुटीची तुलना मुहमद गझनीच्या १७ स्वारी बरोबर .....यांनी केली

अ)दादाभाई नौरोजी ब) रामकृष्ण विश्वनाथ क) भाऊ महाजन ड) गोपाळ हरि देशमुख

Option 1

10 कायमधारा पद्धत ठरवण्यासाठी .....यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नियुक्ती केली होती. अ)जॉन शोअर ब)जॉन माल्कम क)सॅलीसबरी ड) लॉर्ड मारुंटबॅटन

Option 1

11 दलभूम, केलपाल, ढोलका व वीरभूम या आदिवासी राजांनी... साली उठाव केला.

अ)१७६७ ब) १७६८ क) १७६९ ड) १७७०

Option 2

12 संथाळानी (आदिवासी जमात)..... येथे सभा आयोजित केली होती.

अ)भागनिधी ब) नागपूर क) आसाम ड) खानदेश

Option 1

13 लॉर्ड कॉर्नवॉलिस याला.... . व्यवस्थेचे श्रेय दिले जाते.

अ)लष्कर ब) पोस्ट ऑफिस क) पोलीस ड) आर्थिक

Option 3

14 १८५७च्या उठावातील पहिला हुतात्मा... .. हा होय

अ) मंगल पांडे ब) भगतसिंग क) कुवरसिंह ड) तात्या टोपे

Option 1

15 महाराष्ट्राच्या सहाद्री विभागात .....या जमातीचे आदिवासी राहतात
अ)रम्पा ब) मुंडा क)कातकरी ड) चुआर

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 इंग्रज- शीख संबंध

Ans:

2 वॉरन हेस्टिंग्जची कारकीर्द

Ans:

3 संपत्ती निस्सारण सिद्धांत

Ans:

4 संथाळांचा उठाव

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 लॉर्ड कॉर्नवॉलिसच्या कारकिर्दी विषयी थोडक्यात माहिती लिहा

Ans:

2 ब्रिटीशकालीन महसूल व्यवस्थेचे परिणाम स्पष्ट करा .

Ans:

3 आदिवासींच्या उठावाची कारणे स्पष्ट करा

Ans:

4 रामोशांच्या उठावाचे वर्णन करा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 तैनाती फौज पद्धती विषयी माहिती द्या आणि या पद्धतीचे गुणदोष स्पष्ट करा

Ans:

2 आर्थिक निस्सारणा बाबत सविस्तर चर्चा करा .

Ans:

*****